

Betænkning og indstilling

fra udvalget for forretningsordenen angående folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57.

(Mogens Glistrup)

(Afgivet af udvalget den 10. marts 1975).

I overensstemmelse med forretningsordens § 25, næstsidsste punktum, har folketingets formand til udvalget henvist en fra justitsminister Nathalie Lind modtaget skrivelse af 23. januar 1975, i hvilken ministeren anmoder om folketingets fornyede samtykke efter grundlovens § 57 til den tiltale, der er rejst mod folketingsmedlem Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven i henhold til folketingets samtykke af 12. juni og 31. oktober 1974. Ministeren henviser til, at der har været afholdt nyvalg til folketinget, hvorved Mogens Glistrup er genvalgt.

Ved skrivelse af 25. februar 1975 har justitsminister Orla Møller meddelt, at anmodningen fastholdes.

Som bilag til denne betænkning optrykkes: Justitsministerens skrivelse af 23. januar 1975.

Et *flertal* (udvalget undtagen fremskridtspartiets medlemmer) indstiller, at folketinget giver samtykke til, at justitsministerens anmodning imødekommes.

Over for de af mindretallet anførte betragtninger om, at anklageskriftet savner fornøden juridisk klarhed, bemærker flertallet, at folketingets opgave ikke er at bedømme tiltalens bærekraft på grundlag af det af anklagemyndigheden tilvejebragte materiale, men alene at afgøre, om immuniteten bør ophæves, så der gives domstolene mulighed for at bedømme sagens realitet.

Mindretallet beklager sig over, at udvalgsflertallet har nægtet at fremme et spørgsmål til justitsministeren om anklageskriftets juridiske terminologi. I overensstemmelse med almindelig praksis plejer udvalgene at lade spørgsmål til en minister nyde fremme for derigennem at skabe det bedst mulige grundlag for udvalgenes indstillinger til folketinget og dermed for det lovgivningsarbejde, folketinget har ansvaret for. I det foreliggende tilfælde drejede spørgsmålet sig derimod om en sag, hvis realitet ikke folketinget, men domstolene skal afgøre. Udvalgsflertallet har derfor afvist at medvirke til en procedure i udvalget for eller imod tiltalens berettigelse, som hører hjemme under sagens behandling for domstolene.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) finder ikke, at det hidtil for folketinget forelagte materiale udgør rimeligt grundlag for, at der bør meddeles samtykke i medfør af grundlovens § 57.

Mindretallet henviser herved dels til de synspunkter, der er redegjort for i mindretalsindstillingerne i udvalgets betænkninger af 7. juni og 17. oktober 1974, dels til følgende synspunkter:

1. *Anklageskriftet savner fornøden juridisk klarhed.*

Alle punkter i anklageskriftet bygger på en sondring mellem „reelle“ og „fiktive“ pengebevægelser. En sådan sondring benyt-

tes hverken i lovgivningen, i domspraksis eller i den juridiske eller regnskabsvidenskabelige litteratur, og — hvad værre er — hverken anklageskriftet eller de ledsagende bemærkninger fra rigsadvokaten rummer det mindste forsøg på en juridisk, økonomisk eller regnskabsvidenskabelig definition af det fiktionsbegreb, der er grundlaget for tiltalen. Anklageskriftet synes dog nærmest at forudsætte, at enhver pengebevægelse er „fiktiv“ eller uforbindende, hvis den ikke ledsages af en fysisk overrækkelse af penge-sedler eller mønter.

En sådan opfattelse er naturligvis uholdbar, allerede fordi størsteparten af de pengebevægelser, der forekommer her i landet, udelukkende finder sted som bogholderiposteringer i offentlige kassers, pengeinstitutters og andre erhvervsvirksomheders bogholderisystemer.

Mindretallet mener selvsagt ikke, at folketinget skal gå ind i en detailanalyse af anklageskriftets enkelte bestanddele. På den anden side finder mindretallet det særdeles betænkeligt, at folketinget ukritisk giver samtykke til tiltalerejsning i henhold til et anklageskrift, hvis juridiske terminologi savner klarhed.

Mindretallet har derfor under udvalgets forhandlinger ønsket, at udvalget skulle anmode justitsministeren om at besvare følgende spørgsmål:

„Det bedes oplyst, hvori forskellen mellem „reelle“ og „fiktive“ bogholderiposteringer består.“

Til trods for, at mindretallet i udvalget fastholdt spørgsmålet, og til trods for, at den almindelige folketingspraksis er, at ethvert udvalgsmedlem kan få ministerens svar på de spørgsmål, medlemmet finder af betydning, hindrede udvalgets andre partier, at dette spørgsmål blev stillet til justitsministeren. Denne holdning er i så flagrant modstrid med folketingsudvalgenes sædvanlige arbejdsvilkår, at den i sig selv udgør et vægtigt indicium blandt så mange andre for, at tiltalen er af den karakter, som grundlovens § 57 skulle hindre.

Mindretallet konstaterer herefter, at anklageskriftet savner juridisk klarhed, og finder, at immunitetsophævelsen forelægges folketinget til afgørelse under betingelser, der er egnede til at svække retssikkerheden.

Det strider efter mindretallets opfattelse mod fundamentale retsprincipper, at et så omfattende anklageskrift mod et folketingsmedlem bygges på juridiske teorier, der er skabt specielt til denne sag, og som altså øjensynlig ikke kan forventes uddybet nærmere, hverken af rigsadvokaten eller justitsministeren. Mindretallet udtrykker sin dybe beklagelse over, at udvalgets flertal har modsat sig, at det ovenfor citerede spørgsmål rettes til justitsministeren.

Ved sin holdning — og herunder ved sine bortforklarende bemærkninger i indstillingen — har udvalgsflertallet tydeligt markeret, at flertallet ønsker at afskære folketinget muligheden for at udøve nogen som helst kritisk sans over for de aldeles uklare juridiske synspunkter, der af anklagemyndigheden er fabrikeret til brug for sagen mod Mogens Glistrup. Det er foruroligende, at flertallet betragter udvalget for forretningsordenen og folketinget som et ekspeditions-kontor, der på anklagemyndighedens forlangende, ganske ukritisk og uden nogen som helst saglig vurdering af det foreliggende materiale, automatisk skal gå med til anklagemyndighedens ønske om udlevering af et folketingsmedlem til en formentlig årelang forfølgelse ved domstolene. Mindretallet er dog ved nærmere eftertanke ikke overrasket over flertallets holdning.

2. *Anklageskriftets hovedtese er efter mindretallets opfattelse uholdbar.*

Det forekommer mindretallet helt paradoksalt, at de i anklageskriftet omhandlede aktieselskaber — selv om de betegnes som „fiktive“ og som værende uden aktiekapital, hverken på stiftelsestidspunktet eller senere — dog ejer fast ejendom, børsnoterede aktier og obligationer, pantebreve og mange andre aktiver. Under udvalgets forhandlinger har det f. eks. været oplyst, at et af de som „fiktive“ betegnede selskaber er ejer af et pantebrev i en fast ejendom, tilhørende den ene af de to anklagere i sagen, politifuldmægtig Ole Rørbæk-Petersen. Efter forhandlingerne i udvalget er det mindretallets opfattelse, at dette eksempel kun er et enkelt af måske flere hundrede eller flere tusinde tilsvarende eksempler på, at de pågældende selskaber ikke kan være „fiktive“ i anklageskriftets forstand. På denne baggrund er det

yderligere betænkeligt, at udvalgets flertal ikke har villet medvirke til at søge det under punkt 1 anførte spørgsmål til justitsministeren besvaret, og mindretallet finder det heretter aldeles ubetyrghende, at folketinget skal medvirke til, at der rejses tiltale på grundlag af et anklageskrift, der helt åbenlyst savner indre konsekvens.

3. Sagsbehandlingen er unormal.

Skattesager hører under ligningsmyndighederne, men denne sag har i modstrid med gængs praksis været behandlet af statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, der har anvendt formentlig et tocifret millionbeløb af skatteyderkroner på at konstruere og fremsætte anklagen mod Mogens Glistrup og herunder fabrikere et anklageskrift med — efter hvad der er oplyst — titusindvis af bilagssider. Mindretallet mener, at folketinget burde tøve over for at meddele samtykke på baggrund af den helt usædvanlige sagsbehandling, der efterlader det indtryk, at anklageskriftet ikke er baseret på politiets opdagelser under efterforskningsarbejdet, men på en arbitrær — og, som det er påvist ovenfor, uholdbar og juridisk uklar — lovfortolkning.

4. Sagen mod Mogens Glistrup har politisk karakter.

Uanset at højesteret har afsagt kendelse, hvorefter straffesagen ikke er politisk i den forstand, at den skal behandles af et nævningeting, finder mindretallet, at der er så stærke politiske islæt i sagen, at der må advares imod, at folketinget udleverer Mogens Glistrup til anklagemyndighedens fortsatte forfølgelse. Førende politikere fra folketingets gamle partier har igennem udtalelser over for offentligheden givet sagen en så stærk politisk belastning, at det strider fundamentalt mod danske retsprincipper. Det må befrygtes, at domstolene — de vælgerforeningsudpegede domsmænd såvel som den juridiske dommer — under deres behandling af straffesagen ikke vil kunne abstrahere fra den betydning, tiltalte og sagen imod ham har i den politiske debat.

De foran under punkt 1-4 anførte betragtninger er blot nogle enkelte af de synspunkter, der fører til, at det vil være foragt for folketing og retsvæsen, om samtykke i henhold til § 57 meddeles af de politiske partier, der ved gennemførelsen af denne sag, der er uden fortillælde i den nuværende grundlovs tid, øjner en mulighed for at standse fremskridtsbevægelsen og fremskridtspartiet. Mindretallet finder derfor, at samtykke ikke bør meddeles.

Skytte (RV).

Grete Hækkerup (S).

Nathalie Lind (V).

Bay (FP).

Morten Lange (SF).

Enggaard (V).

Poul Hartling (V).

Jens Foged (V).

Karlskov Jensen (V).

Glistrup (FP).

Kjærulff-Schmidt (FP).

Chr. Christensen (KrF).

Normann Andersen (S).

Ove Hansen (S).

Søren B. Jørgensen (S).

Risgaard Knudsen (S).

K. J. Mortensen (S).

Hilmar Baunsgaard (RV).

Poul Dam (SF).

Freddy Madsen (DKP).

Schlüter (KF).

Bilag.

JUSTITSMINISTERIET

Den 23. januar 1975.

Anmodning om fornyelse af samtykke til tiltale mod folketingsmedlem Mogens Glistrup.

Folketinget meddelte den 12. juni 1974 samtykke til rejsning af tiltale mod medlem af folketinget Mogens Glistrup for overtrædelse af straffeloven, skattekontrolloven og kildeskatteloven. Endvidere meddelte folketinget den 31. oktober 1974 samtykke til rejsning af yderligere tiltale mod Mogens Glistrup for overtrædelse af de nævnte love.

På grundlag heraf er der ved anklageskrifter af 17. juni 1974 og 8. november 1974 fra statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet rejst tiltale mod Mogens Glistrup ved Københavns byret, hvor sagen endnu ikke er afsluttet.

Efter at der nu har været afholdt nyvalg til folketinget, hvorved Mogens Glistrup er genvalgt, skal man anmode om fornyet samtykke efter grundlovens § 57 til den skete tiltalerejsning.

Der henvises til de bilag, som fremsendtes med justitsministeriets anmodninger af 21. maj 1974 og 10. september 1974, og som er optrykt som bilag til betænkningerne af 7. juni 1974 og 17. oktober 1974 fra udvalget for forretningsordenen.

Kopier af anklageskrifter af 17. juni 1974 og 8. november 1974 vedlægges.

Nathalie Lind.

/ T. Bækgård.

Folketingets formand, Folketinget.